

Resultat från nationella prov i årskurs 3, vårterminen 2014

Syftet med de nationella proven är i huvudsak att dels stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning i de årskurser där betyg sätts, dels ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolenhetsnivå, huvudmannanivå och på nationell nivå. De nationella proven är inte examensprov, utan ska vara en del av lärarens samlade information om en elevs kunskaper.

Nationella ämnesprov i matematik, svenska och svenska som andraspråk har genomförts i årskurs 3 sedan våren 2009. Ämnesproven i årskurs 3 består av uppgifter som ska kännas bekanta för eleverna i fråga om format och innehåll. När det gäller tidsåtgång har hänsyn tagits till elevernas ålder och varierande mognad. Proven genomförs i slutet av vårterminen under en tvåmånadersperiod och skolan bestämmer själv när under perioden de olika delproven genomförs för att proven ska komma in i undervisningen på ett så naturligt sätt som möjligt.

Ämnesproven i årskurs 3 består av sju delprov i matematik och åtta delprov i svenska och svenska som andraspråk. Elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk genomför samma ämnesprov som i svenska men bedömningen sker utifrån kursplanen i svenska som andraspråk.

Resultaten från de nationella proven i årskurs 3 har för femte gången samlats in från alla skolor med elever i årskurs 3 och ingår sedan 2010 i den officiella statistiken. I denna promemoria presenteras resultatinsamlingen, deltagandet för respektive ämnesprov och de övergripande delprovresultaten från vårterminen 2014.

Deltagande i ämnesproven

Uppgifter om ämnesproven har samlats in för totalt 106 223 elever, vilket motsvarar 99,5 procent av det antal elever som enligt elevstatistiken avseende den 15 oktober 2013 fanns i årskurs 3.¹ Eleverna fördelade sig på 3 650 skolenheter. Ungefär 10 procent av eleverna gick i fristående skolor och fördelade sig på 597 skolenheter, inklusive svenska skolenheter utomlands.

I underlaget rapporterades 10 644 elever (10 procent) i 1 349 olika skolenheter följa kursplanen i svenska som andraspråk. I 53 av dessa skolenheter följde samtliga skolenhetens elever kursplanen i svenska som andraspråk. De flesta elever (90 procent) rapporterades följa kursplanen i svenska och var fördelade på 3 597 skolenheter. I 2 301 (64 procent) av dessa skolenheter följde alla elever kursplanen i svenska, det vill säga ingen elev på dessa skolenheter följde kursplanen i svenska som andraspråk.

¹ Totalt uppgick antalet till 106 782 elever i årskurs 3 den 15 oktober 2013. På skolnivå är det naturligt att elevantalet varierar något mellan mättidpunkterna då elever kan flytta eller byta skola.

PM

2 (8)

Dnr 2014:00050

De flesta elever, 96 procent, deltog i alla 15 delprov i de båda ämnesproven och 1,7 procent av eleverna hade inte deltagit i något av delproven. I 1998 skolenheter (55 procent) hade alla elever deltagit på alla 15 delproven i de båda ämnesproven. I tabellen nedan redovisas hur många delprov eleverna deltagit i, fördelat för respektive ämnesprov.

Tabell 1. Procentuell fördelning efter ämne över antal delprov eleverna deltagit i.

Antal delprov eleverna deltagit i	Matematik %	Svenska %	Svenska som andraspråk %
0	2,1	1,2	10,4
1	0,1	0,2	0,4
2	0,0	0,1	0,2
3	0,1	0,1	0,2
4	0,1	0,1	0,2
5	0,1	0,2	0,2
6	0,6	0,3	0,5
7	96,9	0,4	0,7
8		97,5	87,4
Totalt antal elever:	106 223	95 579	10 644

I tabell 1 kan utläsas att ungefär 97 procent av eleverna deltog i alla sju delproven i matematik, närmare 1 procent deltog i sex av delproven och drygt 2 procent deltog inte i något av delproven. Andelen elever som deltagit i samtliga delprov var ungefär lika stor i fristående skolenheter som i kommunala skolenheter.

I svenska deltog närmare 98 procent av eleverna i alla åtta delproven medan motsvarande andel i svenska som andraspråk var drygt 87 procent. En något högre andel flickor än pojkar deltog i alla delproven, vilket gällde för alla tre ämnena.

Tabell 2. Andel (%) flickor och pojkar som deltagit på alla delprov i kommunala respektive fristående skolenheter.

	Andel % som deltagit på alla delprov					
	Flickor			Pojkar		
	Totalt	Kommunala	Fristående	Totalt	Kommunala	Fristående
Matematik	97,3	97,3	97,5	96,6	96,6	96,6
Svenska	98,2	98,3	97,0	96,8	96,9	95,4
Svenska som andraspråk	88,1	87,3	94,9	86,7	86,1	93,2

Resultat från ämnesproven i årskurs 3

Nedan redovisas en översikt av resultaten från ämnesproven utifrån om eleverna nått kravnivåerna för delproven. I redovisningen har andel elever som uppnått kravnivån beräknats utifrån de elever som deltagit i alla delproven i de båda ämnesproven. Det vill säga eleverna som inte deltagit i samtliga delprov har exkluderats.

Tabell 3. Procentuell fördelning över antal delprov där eleverna uppnått kravnivån bland de elever som deltagit i samtliga delprov.

Antal delprov där kravnivån uppnått	Matematik %	Svenska %	Svenska som andraspråk %
0	0,7	0,1	0,5
1	0,9	0,2	1,0
2	1,3	0,4	1,8
3	2,0	0,8	3,1
4	3,7	1,3	4,3
5	7,8	2,5	7,1
6	18,9	5,0	10,1
7	64,7	12,6	17,8
8		77,1	54,3
<i>Totalt antal elever*:</i>	102 969	93 150	9 299

* Antal elever som deltagit på samtliga delprov

Av de 102 969 elever som deltog i alla delprov i matematik klarade närmare 65 procent att nå upp till kravnivåerna på samtliga delprov. Samtidigt är det närmare 3 procent som uppnådde kravnivån på två eller färre av de sju delproven.

I svenska deltog 93 150 elever i samtliga delprov. Drygt 77 procent av dessa elever uppnådde kravnivån i alla åtta delproven. Få elever, 0,7 procent, uppnådde kravnivån på två eller färre av de åtta delproven i svenska.

Av de 9 299 elever som deltog på alla delprov i svenska som andraspråk var det fler elever som hade svårt att nå upp till de satta kravnivåerna. 54 procent av de deltagande eleverna uppnådde kravnivån på alla delproven, medan drygt 3 procent av eleverna uppnådde kravnivån på två eller färre av de åtta delproven.

Det var inga nämnvärda skillnader mellan andel flickor och pojkar som uppnått kravnivån på alla delprov i matematik (tabell 4). I svenska och svenska som andraspråk var det däremot en högre andel flickor än pojkar som uppnått kravnivån på alla delprov. Det gällde elever både i kommunala och fristående skolenheter.

4 (8)
Dnr 2014:00050

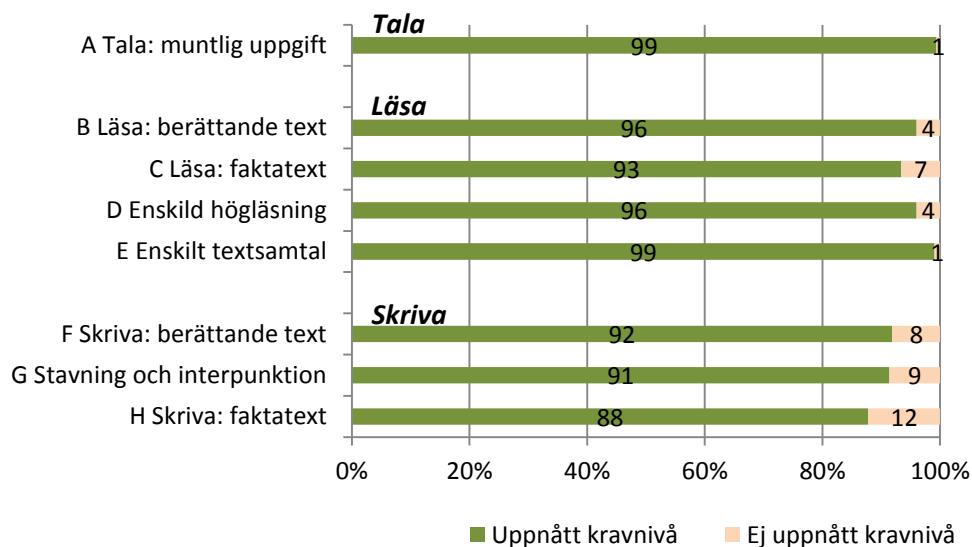
Tabell 4. Andel (%) flickor och pojkar som uppnått kravnivån på alla delprov i kommunala respektive fristående skolenheter.

	<i>Andel % som uppnått kravnivån på alla delprov</i>					
	Flickor			Pojkar		
	Totalt	Kommunala	Fristående	Totalt	Kommunala	Fristående
Matematik	64,5	64,8	62,2	64,8	65,1	61,9
Svenska	83,3	83,4	81,8	71,1	71,4	68,3
Svenska som andraspråk	59,9	60,0	59,2	49,3	49,6	47,1

Ämnesprovet i svenska

Andel elever som uppnådde kravnivån på ämnesprovet i svenska varierade mellan 88 och 99 procent i de olika delproven. Mellan 98 och 99 procent av eleverna deltog i respektive delprov.

Diagram 1. Andel elever som uppnått kravnivån på de olika delproven i svenska, av de elever som deltagit i respektive delprov.

Nästan alla elever (99 procent) uppnådde kravnivån på delprov A och E i svenska. I delprov A prövades elevernas muntliga förmågor och delprov E handlade om elevernas förståelse för innehållet i texten. Det var inte några nämnvärda skillnader mellan flickor och pojkar på dessa delprov.

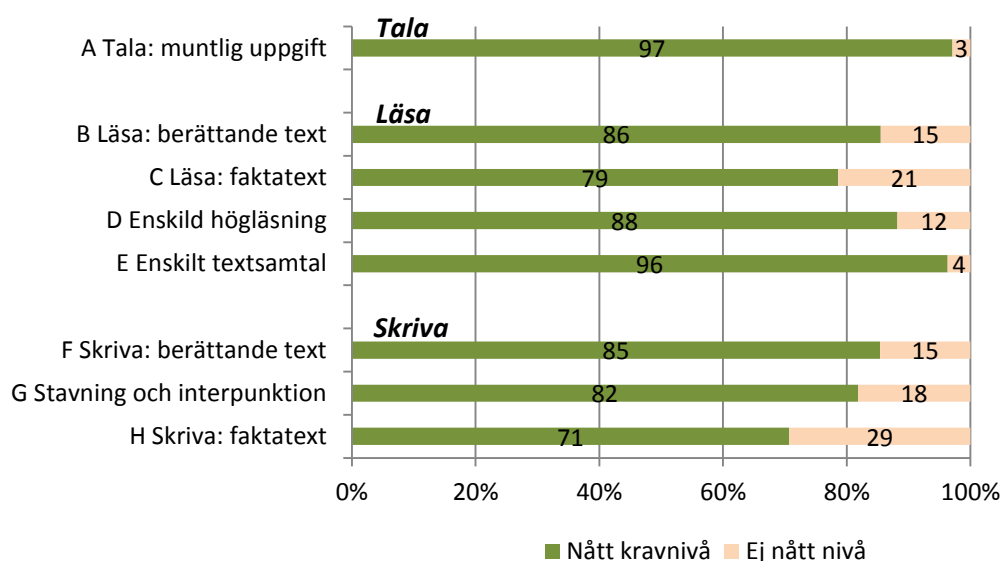
De delprov som eleverna klarade i lägst utsträckningar var delproven som prövade deras skriftliga förmågor och det var framförallt pojkar som hade svårt för detta. På delprov H som handlade om att skriva faktatexter var det drygt 9 procent av flickorna och 15 procent av pojkarna som inte uppnådde kravnivån. Störst skillnad mellan flickor och pojkar var det på delprov G som handlade om stavning och interpunktion. Drygt 4 procent av flickorna och närmare 13 procent av pojkarna uppnådde inte kravnivån i detta delprov.

Ämnesprovet i svenska som andraspråk

I svenska som andraspråk gör eleverna samma ämnesprov som i svenska men bedömningen sker utifrån kursplanen i svenska som andraspråk.

Av de elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk var det mellan 71 och 97 procent som uppnådde kravnivån på de olika delproven. Mellan 88 och 89 procent av eleverna deltog på respektive delprov.

Diagram 2. Andel elever som uppnått kravnivån på de olika delproven i svenska som andraspråk, av de elever som deltagit i respektive delprov.

Liksom eleverna som följer kursplanen i svenska var det i delprov A och E som flest elever (97 resp 96 procent) uppnådde kravnivån. I delprov A prövades elevernas muntliga förmågor och delprov E handlade om elevernas förståelse för innehållet i texten.

De delprov som eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk klarade i lägst utsträckningar var delproven som prövade deras förmåga att skriva och läsa faktatexter, delprov H och C. Flera elever hade också svårt att nå upp till kravnivån gällande stavning och interpunktion.

PM

6 (8)

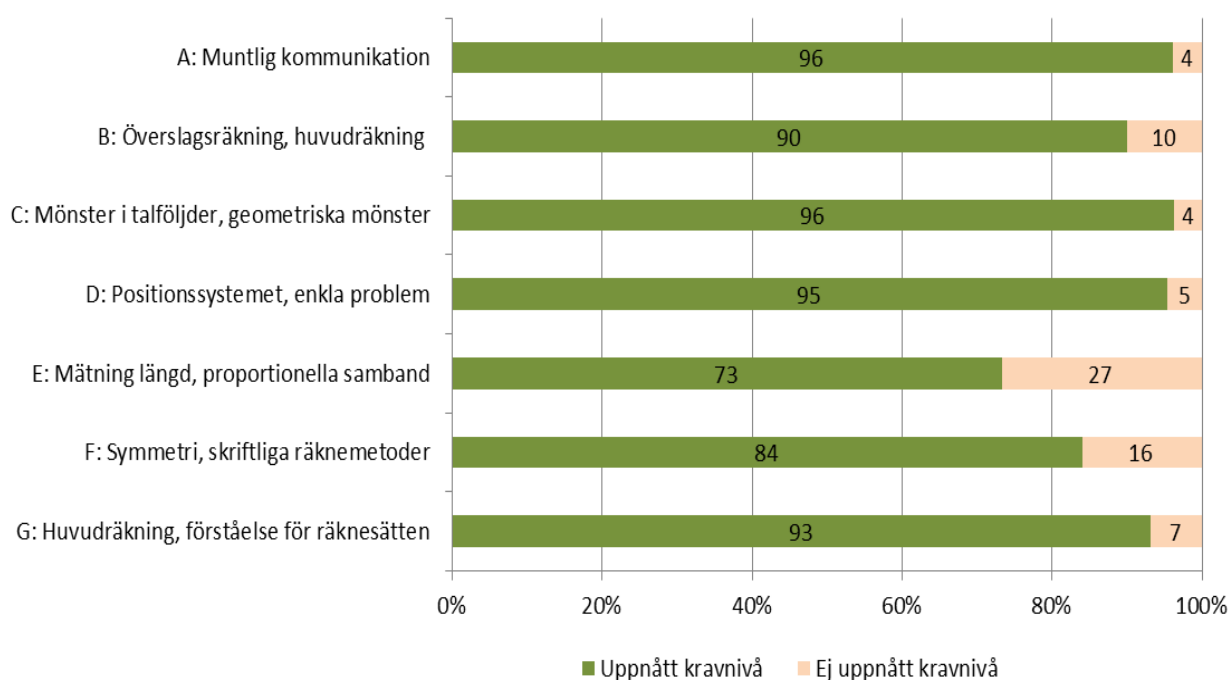
Dnr 2014:00050

På delprov H som handlade om att skriva faktatexter var det 26 procent av flickorna och 32 procent av pojkarna som inte uppnådde kravnivån. Störst skillnad mellan flickor och pojkar var det på delprov G som handlade om stavning och interpunktion. Här var det närmare 13 procent av flickorna och 23 procent av pojkarna som inte uppnådde kravnivån.

Ämnesprovet i matematik

Andel elever som uppnådde kravnivån på ämnesprovet i matematik varierade mellan 73 och 96 procent i de olika delproven. Närmare 98 procent av eleverna deltog på respektive delprov.

Diagram 3. Andel elever som uppnått respektive inte uppnått kravnivån på de olika delproven i matematik, av de elever som deltagit.

De delprov som flest elever (96 procent) klarade var delprov A och C. I delprov A prövades elevernas förmåga att muntligen resonera om ett matematikområde och delprov C handlade om elevernas kunskaper om geometriska mönster och mönster i talföljder. Det var inte några nämnvärda skillnader mellan flickor och pojkar på dessa delprov.

Det delprov flest elever inte uppnådde kravnivån i var delprov E som handlade om mätning längd och proportionella samband. På detta delprov var det 27 procent av flickorna och 26 procent av pojkarna som inte uppnådde kravnivån. Det var även flera elever som inte uppnådde kravnivån på delprovet som handlade om symmetri

och skriftliga räknemetoder, delprov F. Drygt 15 procent av flickorna och närmare 17 procent av pojkarna uppnådde inte kravnivån i detta delprov.

Resultaten på de olika delproven kan inte direkt jämföras med föregående år eftersom vilka områden ur det centrala innehållet och förmågor i matematik som prövas, varierar mellan åren.

Elevers förutsättningar

Det finns många faktorer som kan påverka elevernas resultat i skolan, allt från faktorer på samhällsnivå till klassrumsnivå². För att förstå olika elevers resultat på ämnesproven är det bland annat viktigt att ta hänsyn till olika elevers förutsättningar³. Elever födda i Sverige och uppväxta med det svenska språket har till exempel andra förutsättningar att klara sig i skolan än elever som nyligen invandrat till Sverige.

Elever som invandrat till Sverige de senaste fyra åren, är födda utomlands och har föräldrar födda utomlands, benämns i statistiken som nyinvandrade elever. För dessa elever kan språket vara en stor utmaning. Läsåret 2013/14 blev närmare 65 procent av de nyinvandrade eleverna i årskurs 3 bedömda enligt kursplanen i svenska som andraspråk. Detta i sin tur innebär att drygt 35 procent av de nyinvandrade eleverna blev bedömda enligt kursplanen i svenska.

Det var en högre andel av de nyinvandrade eleverna som blev bedömda enligt kursplanen i svenska, som uppnått kravnivån på alla delprov (58 procent) än de som blev bedömda enligt kursplanen för svenska som andraspråk (46 procent). Det bör observeras att nyinvandrade elever endast utgör en liten grupp i elevpopulationen. Av de totalt 10 644 elever som rapporterats följa kursplanen i svenska som andraspråk, var närmare 12 procent födda i Sverige och hade föräldrar födda i Sverige.

Föräldrarnas utbildningsnivå har en inverkan på elevers resultat i skolan oavsett om eleven är född i Sverige eller inte. Elever vars föräldrar har en hög utbildningsnivå tenderar generellt sett att ha lättare att uppnå kravnivåerna än andra elever. Det gällde samtliga delprov i både svenska och matematik. I till exempel det delprov som många elever hade svårt för, delprov H i svenska som handlade om att skriva faktatext, uppnådde 91 procent av eleverna vars föräldrar hade en eftergymnasialutbildning kravnivån jämfört med 83 procent av eleverna vars föräldrar inte hade en eftergymnasial utbildning.

² Se bland annat rapporten "Vad påverkar resultaten i svensk grundskola-Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer". Skolverket, 2009.

³ För vidare läsning om bakgrundsfaktorer påverkan på elevernas resultat och förutsättningar för att prestera i skolan, se bl.a. PISA in focus, no 33. *What do immigrant students tell us about the quality of education systems?* OECD (2013).

PM

8 (8)
Dnr 2014:00050

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats www.skolverket.se under Statistik & utvärdering/ Statistik i tabeller/ Grundskola/ Provresultat. Där finns statistik om ämnesproven i årskurs 3, vårterminen 2014.

I Skolverkets databas SIRIS redovisas resultaten på läns-, kommun- och skolenhetsnivå. Det bör observeras att resultaten som redovisas i SIRIS baseras på samtliga elever oavsett om eleven har deltagit på delprovet eller ej. Vill du veta mer om ämnesproven i årskurs 3 finns information på Skolverkets webbplats www.skolverket.se/bedomning.